

Hans Kongelige Majestæts naadigste Beretning til Norges Riges Storting om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid, som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede.

Vi Oscar, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Wenders,

Gjøre vitterligt:

Overensstemmende med Rigets Grundlov skulde Hans Majestæt herved meddele det nu samlede Storting Beretning om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid, som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede:

Examen artium er i 1884 første Gang bleven afholdt i Henhold til Lov af 16 Juni 1883. Det samlede Antal af dem, der have afsluget Examen, er 359, af hvilke hidtil 339 have ladet sig immatrikulere ved Universitetet. Tilgangen af Studerende er saaledes fremdeles i Stigende.

Den egl. Kunst- og Haandværkskole er i Høst sat igang efter den nye Plan.

Restaurationsarbejderne paa Trondhjems Domkirke have været fortsatte efter Planen, idet der i det forløbne Aar fremdeles har været arbeidet paa Restaurationen af Kirkens Østskib.

Ombygningen af Oslo Bispegaard blev fuldført i Høst.

Arbeidet paa Stiftsarkivbygningen i Bergen har været fortsat, og Arkivlokalet ventes at blive fuldt færdigt til Sommeren.

Efter Stortingets Anmodning er der indhentet Erklæringer fra Kommunebestyrelserne, Amtsformandskaberne, Skolekommissionerne og de organiserede Dissentermenigheder angaaende de af Udelsstinget og Lagthinget i 1883 fattede Beslut-

ninger til Lov om Dissentere. En Del af disse Erklæringer, navnlig fra de fleste Amtsformandskaber, ere endnu ikke indkomne.

Til Gjennemførelse af Loven af 19de Juni 1882 om Salg af det Overflødige af Embedsgaarde have to Kommissioner været i Virksomhed.

Oplysningsvæsenets Kapitalfond, der ved Udgangen af Aaret 1882—83 eiede Kr. 17 034 698,00 er i Aaret 1883—84 gaaet ned til Kr. 16 708 092,00 derved at Kr. 400 000,00 af Beløbet er tilbageført til Geistliges Enkers Pensionsfond.

Af Beholdningen tilhører omtrent Kr. 1 734 481,00 forfjellige Embeder og Bestillinger.

Det geistlige Byggefonds Kapital, der ved Udgangen af Aaret 1882—83 udgjorde Kr. 365 445,00 er i Aaret 1883—84 ikke forøget.

Det geistlige Enkepensionsfonds Kapital, som den 30te Juni 1883 var Kr. 4 007 988,00 udgjorde den 30te Juni 1884 Kr. 4 411 021,00.

Det Nordlandske Kirke- og Skolefonds Kapitalformue udgjorde ved Udgangen af Regnskabsaaret 1883—84 Kr. 1 236 863,ss.

Ifølge den seneste udarbejdede Fattigstatistik, nemlig Aargangen 1881, vedvarer den siden Aaret 1876 iagttagne Stigning i Antallet af understøttede Fattige fremdeles, idet der i 1881 understøttedes 69 750 Personer mod 68 400 i det foregaaende Aar, ligesom der til Fattigforsørgelsen i 1881 medgif et Beløb af Kr. 6 670 000,00 mod 6 410 000,00 i det foregaaende Aar.

I det sidstforløbne Aar er der meddeelt naadigt Stadsfæstelse paa 31 nye offentlige Stiftelser eller Legater med en samlet Kapitalformue af Kr. 439 200,00.

Antallet af de for Høiesteret henstaaende upaa-
kjendte Sager, hvilket ved Begyndelsen af 2den
Sæssion 1884 var 456, nemlig 175 kriminelle og
281 civile Sager, udgjorde ved Sæssionens Slut-
ning 418, hvoraf 91 kriminelle og 327 civile.
Medens Stillingen saaledes for de kriminelle Sa-
gers Vedkommende er væsentlig forbedret og nu
allerede maa siges at være ganske tilfredsstillende,
er den, hvad de civile Sager angaar, endog i
ikke ringe Grad slettere end før. Forat Retten
kan sættes istand til at faa oparbejdet Restan-
cerne, navnlig af civile Sager, vil der blive fore-
slaaet en Bevilgning for kommende Budgettermin
til ekstraordinære Assessorer og Protokolfsekretærer
omtrent af samme Størrelse som den for inde-
værende Termin besluttede. I samme Diemed
vil der blive forelagt Stortinget Proposition til
Lov, indeholdende Tillæg til Lovgivningen om
Høiesteret, hvorefter der vil være Anledning til
midlertidig at lade civile Sager i videre Omfang,
end for Tiden er Tilfældet, overgaa til skriftlig
Behandling.

Tilfølgende en af sidste Storting besluttet An-
modning til Regjeringen vil der for Stortinget
blive fremsat Proposition til Lov om, at den i
Høiesteretslovens § 34 omhandlede Prøve, der
skal aflægges af dem, der blive at udnævne til
Assessorer i Høiesteret, for Eftertiden bortfalder.

Den i 1882 nedsatte Kommission for at af-
give Betænkning om Hensigtsmæssigheden af at
istandbringe nye Lovbestemmelser angaaende Rets-
forholdet mellem Naboeiendomme har nu afgivet
saadan Betænkning med tilhørende Lovudkast, der
muligens vil blive det nu forsamlede Storting
forelagt. Ligeledes har den Komite af 2de Mænd,
hvem det i 1881 blev overdraget at tage Lov om
Firma-Registre af 3die Juni 1874 under Over-
veielse samt i Forbindelse dermed at udarbejde
Forslag til Love om Firma og Prokura samt om
Beskyttelse for Varemærker, saavidt muligt over-
ensstemmende med de Forslag angaaende samme
Emner, der samtidig maatte blive udarbejdede af

dertil udnævnte svenske og danske Kommitterede,
nu tilendebragt sit Hverv. Efter i 1882 at have
afgivet Udkast til Lov om Beskyttelse for Vare-
mærker, der ligger til Grund for den under 26de
Mai f. A. sanktionerede Lov om denne Gjenstand,
har de Kommitterede fra de 3 Riger ved Udgan-
gen af f. A. afgivet motiveret Udkast til Lov om
Handelsregistre, Firma og Prokura. Dette Ud-
kast er derefter oversendt Christiania Handelstands
Forenings Fæderationsudvalg til Erklæring.

Der er befalet nedsat en Kommission bestaa-
ende af to norske og to svenske Mænd til Istand-
bringelse af nærmere Forskrifter for Udvælsen af
den Konsulerne i visse Lande tilkommende Juris-
diktion.

Udgifterne ved Lovovertrædelsers Baatale m.
B., der i Budgetaaret 1882—83 udgjorde omtrent
Kr. 775 000,00 have i Budgetterminen 1883—84
andraget til ca. Kr. 746 000,00.

Den stærke Nedgang i Fangebelægget i Rigets
Strafuarbejdsanstalter, der begyndte i 1883, er
ogsaa vedblevet i 1884, og er specielt i Aarets
sidste Del tiltaget saaledes, at det samlede Belæg,
der ved Aarets Begyndelse var 958, ved Udgan-
gen af Aaret kun udgjorde 883, hvoraf 683 Mænd
og 200 Kvinder.

Sundhedstilstanden i Riget har i det Hele
været god og Dødelighedsforholdet gunstigere end
i det foregaaende Aar.

Landet har i det Hele haft en god Høst, dog
har Poteterne almindeligt lidt af Sygdom og
givet under et Middelsaars Avling.

Skreifiskeriernes Udbytte svarer, navnlig naar
Hensyn tages til Fiskens gode Kvalitet, nærmest
til et Middelsaar, hvorimod Resultatet af Silde-
fiskerierne idethale har været mindre tilfredsstillende.
Dog gav det sidste Vaarsildfiske et noget bedre
Udbytte end i de senere Aar sædvanligt. Fiske-
priserne vare gennemgaaende høje.

Industrien har vistnok i de fleste Brancher
arbejdet under stærk Konkurrence og lave Priser,
men nogen væsentlig Indskrænkning af Virksom-
heden har idethale neppe fundet Sted.

Bergværksdriften synes fremdeles at være i Fremgang. Paa Bømmeløpens Guldforekomster er der i Aarets Løb begyndt regelmæssig Drift.

Hvad Handelsomsætningen med Udlandet angaar, har Indførselen ialfald af de vigtigere Forbrugsartikler neppe været mindre end i det foregaaende Aar. Udførselen har for Trælastens Bedkommende været betydelig, men lidet lønnende; Fiskehandelen havde et større Omfang end i 1883, men dens Resultat antages overhovedet at have stillet sig mindre gunstigt.

Skibsfarten har givet et mindre Udbytte end i de foregaaende Aar. Seilskibsrederiet er dog neppe gaaet tilbage, og Dampskibsflaaden har faaet en betydelig Tilvært.

Tilgangen paa Laanekapital har ogsaa i 1884 været tilstrækkelig og Rentefoden som Følge deraf normal.

Udvandringen er i fortsat Nedgang.

Forbruget af spirituose Drikke antages i det Hele at være i Aftagende, hvilket delvis tør tilskrives Samlagsordningen, der nu paa et Par Undtagelser nær er gennemført i samtlige Byer.

Arbejdsdriften ved de af Stortinget bevilgede Beiarbejder er i det Væsentlige foregaaet overensstemmende med den for samme lagte Plan.

Efterat Omlægningen af Nørrosbanens Linie mellem Thronhjøn og Selsbæk i det forløbne Aar er fuldført og Linien aabnet for regulær Drift fra 24de Juni 1884, udgjør den samlede Længde af de i Drift værende Jernbaner ved Aarets Udgang ca. 1 567 km.

Forsikringssummerne for de i den almindelige Brandforsikrings Indretning for sikrede Bygninger udgjorde den 1ste Juli 1884 for Kjøbstadafdelingen Kr. 412 891 210,00 og for Landafdelingen Kr. 253 638 210,00 tilsammen Kr. 666 529 420,000.

Kjøbstadafdelingens opsparede Fond udgjorde ved Udgangen af 1884 omtrent Kr. 3 810 000,00, medens Landafdelingen til samme Tid viste et Underflud af omtrent Kr. 83 000,00.

Beholdningen udgjorde pr. 31te December 1884 for Kjøbstadafdelingen Kr. 4 281 617,65 og for Landafdelingen Kr. 45 344,93.

Rigets Toldintrader, der for indeværende Budgettermin ere anslaaede til Kr. 18 800 000,00, have i Aaret 1884 udgjort Kr. 20 183 000,00.

Brændevinsafgiften, der for Budgetterminen 1883—84 var anslaaet til Kr. 3 400 000,00, har i samme Tidrum udgjort Kr. 3 740 000,00, hvori fragaar omtrent Kr. 634 000,00 som Skattegodtgjørelse for til Udlandet udført Brændevin.

Maltafgiften, der for Budgetterminen 1883—84 var anslaaet til Kr. 2 100 000,00, har i samme Tidrum udgjort Kr. 2 244 000,00, hvori kommer til Fradrag omtrent Kr. 128 000,00 som Skattegodtgjørelse for til Udlandet udført M.

Ved Kongelig Resolution af 17de Oktober 1884 er naadigst befalet nedsat en Kommission for at tage de gjældende Bestemmelser om Tilvirkning og Beskatning af Malt og Brændevin under fuldstændig Revision og indkomme med Betænkning og Forslag om de Forandringer, som disse Bestemmelser antages at burde undergaa.

Den til Revision af Rigets Matrikfulskuld anordnede Hovedskulddelingskommission har under 20de Mai 1884 afgivet endelig Beslutning om Fordelingen af Rigets Skyld paa Amterne og har dermed tilendebragt sit Hverv. Den i Lov af 6te Juni 1863 § 36 foreskrevne Udarbejdelse af en efter Herrederne inddeelt ny Matrikul med Omregning af Skylden til Skyldmark foregaaer i Finantsdepartementet og ventes tilendebragt i indeværende Aar.

Kongsberg Sølvværk har i Budgetaaret 1883—84 givet en Produktion af 6 400 kg. fint Sølv og et Overskud af Kr. 359 000,00 foruden Renter af dets Driftsfond, medens Overskuddet i Budgettet var anslaaet til Kr. 184 000,00.

Ved Myntindretningen paa Kongsberg paa-begyndtes Høsten 1884 en Udmyntning for Statskassen af Kr. 20 000,00 i 2-Drer og Kr. 40 000,00 i 1-Drer, der nu paa det nærmeste er tilendebragt.

Statskassens udestaaende Fordringer, som — bortset fra Kongsberg Sølvværks Driftsfond — ved Udgangen af Aaret 1883 udgjorde omtrent Kr. 34 610 600,00, beløb sig ved Udgangen af 1884 til omtrent Kr. 36 343 300,00.

Statskassens ældre synkende Fonds Beholdning af Statsobligationer udgjorde ved Udgangen af 1883 Kr. 2 430 330,00, men ved Udgangen af 1884 Kr. 2 439 920,00. Ved sidstnævnte Tidspunkt havde Fondet desuden ca. Kr. 400 000,00 indsat til Forrentning i Banker.

Den ifølge Storthingsbeslutninger og Kongelige Resolutioner af 1869, 1873 og 1876 oprettede særskilte Afdeling af Statskassens synkende Fond eiede ved Udgangen af Aaret 1883 Kr. 252 740,00, men er i Løbet af Aaret 1884 vokset til Kr. 296 380,00, deraf Kr. 127 600,00 i indkjøbte Obligationer.

Statskassens kontante Beholdning udgjorde ved Udgangen af 1884 Kr. 7 184 000,00, hvoraf dog omtrent Kr. 900 000,00 var optaget af indstaaende Bevilgninger til Jernveisanlæg. Ved Udgangen af 1883 udgjorde Beholdningen Kr. 3 900 000,00, hvoraf Tredieparten var bunden af Bevilgninger til Jernveisanlæg.

Rigets Statsgjæld, der ved Udgangen af 1883 beløb sig til Kr. 107 606 000,00, udgjorde ved Udgangen af 1884 Kr. 109 103 000,00.

Siden Udgangen af 1883 er den amortisable Statsgjæld forøget med £ 1 378 000 eller omtrent Kr. 25 000 000,00 i 4% rentebærende Statsobligationer, udgjørende Beløbet af det i 1884 afsluttede Statslaan. Med de herved tilveiebragte Midler er efter forudgaaet Opfølgelse bleven indfriet den pr. 15de November resterende Kapital af Statslaanene af 1872 og 1874 til Beløb Kr. 21 452 000,000 samt Restbeløbet af de i 1882 og 1883 for Statskassens Tilskud til Hypothekbankens Grundfond udfærdigede Obligationer, Kr. 1 042 900,00, hvorhos der er udbetalt Statsjernbanerne et Laan paa 2 Millioner Kroner.

Statskassens Beholdning af Præferenceaktier i den norske Hovedjernbane er i 1884 bleven forøget med £ 550, der i Indkjøb har kostet omtrent Kr. 11 800,00. Beholdningen, som ved Udgangen af 1883 udgjorde £ 143 140, indkjøbte for Kr. 2 821 300,00, udgjorde altsaa ved Udgangen af 1884 £ 143 690, der i Indkjøb har kostet omtrent Kr. 2 833 100,00. Til Dækkelse af Aktiernes Indkjøbssum var ved Afgivelsen af forrige Beretning udfærdiget og afhændet 4½% Statsobligationer til Paalydende Kr. 3 012 000,00,

der er udbragt til Kr. 2 821 200,00. I 1884 er ingen Obligationer udfærdiget.

Ved Kongelig Resolution af 13de Oktober 1884 er bleven nedsat en Kommission til Revision af Sportellovgivningen og saavidt fornødiges Stempellovgivningen samt, hvad dermed iøvrigt maatte findes at staa i Forbindelse.

Ligesaa er ved Kongelig Resolution af 6te December 1884 bleven nedsat en Kommission til at afgive Betænkning og Forslag angaaende Spørgsmaalet om en Revision og Modifikation af den Norges Bank vedkommende Lovgivning samt angaaende Spørgsmaalet om Henlæggelse af Statskassens Forretninger under Norges Bank.

Hypothekbanken har i 1884 udfærdiget og underét til Kurs 96½ pCt. folgt en Serie 4 pCt. rentebærende Obligationer til Paalydende Kr. 9 984 000,00. Heraf vil Kr. 6 223 600,00 blive anvendt til Indfrielse af ældre 4½ pCt.'s Obligationer, som udenfor det ordinære Afdrag ere opsigte til Indfrielse 1ste Juli 1885, medens Resten er paaregnet til Laanerørselen. Hypothekbanken har i 1884 udlaant omtrent Kr. 8 900 000,00, hvoraf dog omtrent 2 Millioner vedkommer Inddragning af ældre Restlaan.

Armeens Vaabenøvelser fremmedes i forrige Aar paa sædvanlig Maade.

Indkommandering af nationale Menige fandt kun Sted i ringe Udstrækning.

Den ved Kongelig Resolution af 31te Juli 1884 nedsatte Armeearbejds-Kommission traadte sammen i Slutningen af August Maaned og er fremdeles i Virksomhed.

Den til Samarbejdelse af Tjenestereglementerne nedsatte norsk-svenske Kommission afsluttede i Slutningen af forrige Aar sit Arbejde.

Kongsberg Vaabenfabrik har, foruden færdige Dele til ca. 3 000 Stkr. Jarmannske Repetgeværer, af saadanne oparbejdet 2 813 Stkr., der paa det nærmeste ere færdige.

Ved Skars Krudtværk forarbejdedes 35 379 kg. nyt Feltkanonkrudt.

Virksomheden ved Armeens Arsenaler og Værksteder saavel som Ingeniørarbejderne ved Fæstningerne og Exercerpladsene drives paa sædvanlig Maade.

Barakkebygningerne paa Exercerpladsen Evildemoen ere fuldførte.

Den geografiske Opmaaling fortjattes i Nordre Trondhjems og Nordlands Amter. Ommaaling og Ombejaring fandt Sted i Akershus, Hedemarkens, Søndre Trondhjems og Søndre Bergenshus Amter.

Hydrografiske Undersøgelser foretoges i Strøget mellem Alesø, Almindingø og Galten.

Opklodning af Havbunden fandt Sted mellem Floholmene og Mykøerne udenfor Helgeland.

Misvisningsobservationer foretoges paa endel Observationssteder nordenfor Trondhjem.

15 nye Kartter udkom.

Bed Marinens Hovedværft er fuldført et Kranfartøi til Udlægning af passive Miner; Bygningen af Kanonbaad No. 6 af 2den Klasse og af Torpedobaad No. 2 af 1ste Klasse er fortsat; Torpedobaad No. 3 af 1ste Klasse er paa-begyndt.

Til Øvelser for Officerer og Mandstaber er, foruden Øvelser paa Exercerskibet „Desideria“, foretaget Togter med Korvetten „Mornen“ samt med en Afdeling Kystforsvarsmateriel med Dampskibet „Eger“ som Chefsfartøi. Torpedoøvelser ere afholdte i Drøbaksfund.

Endel Gasolielamper ere tændte i Fiskeridistrikterne.

Hans Kongelige Majestæt, forbliver Norges Riges Storthing med al Kongelig Raade og Yndest velbevaagen.

Givet paa Stockholms Slot den 28de Januar 1885.

Under Vor Haand og Rigets Segl.

Oscar.

(L. S.)

D. Richter.

Lehmann.